

ТОРГОВЕЛЬНИЙ ЦЕНТР ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

Організація торгівлі як галузь знань, базується, насамперед, на фундаментальних положеннях теорії організації, теорії управління, а також економічної теорії. Разом з тим організація торгівлі загалом, та окремих типів торговельних об'єктів зокрема, має власні категорії, особливості, принципи і зміст, які наразі мало розроблені і потребують теоретичного обґрунтування.

Система – є впорядкованою сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів, які закономірно створюють цілісну організацію, спрямовану на досягнення заданої мети.

Безсумнівно сучасний торговельний центр являє собою організаційно-економічну систему, яка складається з взаємодіючих різнопрофільних об'єктів, скерованих на досягнення єдиної мети, що знаходяться в безперервній взаємодії з метою як найповнішого задоволення потреб цільової аудиторії.

Торговельний центр, належить до складних систем, із властивими особливостями і характерними ознаками: складна внутрішня організація, наявність підсистем з функціональним характером діяльності, складні організаційні відносини і форми зв'язків, внутрішня і зовнішня взаємодія елементів системи, ієрархічна структура, переміщення значних потоків товарів, коштів, інформації.

Основними елементами організаційної структури торговельного центру пропонуємо вважати: суб'єктів господарювання, функціональні та забезпечуючі підсистеми торговельного центру, органи управління торговельним центром.

Організаційна структура виступає важливою, але не єдиною складовою організації торговельного центру. До її складу належить й організаційна діяльність, під якою розуміють сукупність форм, методів, прийомів та засобів організаційного характеру, які використовуються для організаційного забезпечення функціонування та розвитку центру.

Організаційна діяльність має чітку спрямованість і свої особливості, які полягають у специфіці цілей, організаційних механізмів, характері дій, їх масштабності та кінцевих результатах. Разом з тим на практиці вона перетинається і доповнюється управлінською діяльністю, зберігаючи при цьому свій зміст і характер як самостійний від діяльності.

Теоретичними засадами організації є закони та принципи, які характеризують стійкі зв'язки і суттєву взаємообумовленість організаційних систем як об'єктивних явищ.

Доцільність організації визначається принципом ефективності, що передбачає таку організацію, яка забезпечує отримання позитивних кінцевих результатів, або позитивного ефекту. В торгівлі ефективність не замикається лише на прибутках, хоч їх отримання є основною метою. Ефективність може виражатися також у збільшенні обсягів продажу, прискоренні обігу товарів, освоєнні нових сегментів ринку, досягненні соціального ефекту. Однак основний ефект організаційно-економічної системи виявляється у набутті нею нових властивостей, збільшенні можливостей, прирості потенціалу, отриманих в результаті організації – синергічного ефекту.

Сьогодні синергетика, або теорія самоорганізації, визнається одним з найбільш популярних та перспективних та пізнавальних підходів, у т.ч. в управлінській науці.

Предметом вивчення синергетики є в основному процес упорядкування частин та елементів системи у просторі і часі за рахунок їх внутрішньої і зовнішньої взаємодії в умовах чергування циклічної й хаотичної фаз динамічного розвитку. На відміну від існуючих методологічних наук, синергетика досліджує різні рівні порядку і хаосу і розкриває конкретні механізми взаємодії елементів, що приводить до їх упорядкування і формування стійких структур.

Синергійний ефект – це позитивний результат діяльності системи відносно результатів її складових. Такий ефект визначається як результат діяльності будь-якої системи, що перевищує суму результатів її окремих організаційних елементів. За своєю природою синергійний ефект є організаційним ефектом, тому завдання управління ефективною полягає в тому, щоб знайти набір елементів і так з'єднати їх між собою, використовуючи прогресивні форми організації, при якому синергія забезпечувала б якісне і кількісне збільшення як потенціалу, так і результатів функціонування організаційно-економічної системи й її складових частин.

Отримання синергічного ефекту вимагає відповідних організаційних дій: оптимізації організаційної структури, реструктуризації, посилення спільної діяльності, інтеграції, кооперації, диверсифікації, спеціалізації, комбінаторики, децентралізації, конверсії, перехресного продажу та ін. Головне, що всі вони мають організаційний характер і спрямовані на досягнення кумулятивного позитивного ефекту.